

TANITIM - ELEŞTİRİ / REVIEWS

Kitap Tanıtımı / Book Review

Bilgi Çağında Arşivsel Bilgi Analizi: Bilgi-İktidar-İdeoloji-Devlet

Archival Information Analysis in the Information Age: Information-Power-Ideology-Government

Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ, Mehmet TORUNLAR
Ankara: 2015, 193 s.
ISBN: 978-605-61009-2-5

It is very likely to discover information changing the courses in the records after careful surveys that not much ease to explore at first view. This process of discovering could be realized with archival information analysis methods. It has been desired the suggestions in the book would be used in the archive field and conduce new debates.

Arşivlerin daha çok geçmişi aydınlattığına dair bir fikrin varlığı bilinmektedir. Acaba arşivler gerçekten sadece geçmişe yönelik bir hazine midir yoksa geleceğe dönük bir planlama üssü olabilir mi sorusu akla gelmektedir. Elimizdeki eseri, bu soruya verilebilecek bir cevap olarak görmekteyiz.

Bilgi Çağında Arşivsel Bilgi Analizi: Bilgi-İktidar-İdeoloji-Devlet adlı kitap akademik bir üslup ile yazılmamış olsa da arşivcilikte daha önce yeteri kadar tartışılmamış hususları gündeme getirmektedir. Kitap 23 bölümden oluşmaktadır. Sunuş kısmında arşiv algılamaları değerlendirilmiş, arşivlerin kişi, kurum ve devlet hayatındaki konumuna dikkat çekilmiştir. Gelişen teknoloji karşısında arşiv ve belge yönetimi alanlarının takip edeceği politika sorgulanmıştır.

Birinci bölümde, arşiv-ideoloji-iktidar ilişkisi açıklanmış, arşiv belgelerinin önemine vurgu yapılarak arşivlerin iktidar olma süreci tartışılmıştır. Kimi araştırmalarda arşiv belgelerinin yeteri kadar güvenilir olmadığı iddiasıyla bellek çalışmaları yöntemi benimsenmektedir. Aynı zamanda birinci bölümde, hafıza ve belgelerin güvenilirliği konusu değerlendirilmiştir.

İkinci bölümde ise, devletlerin iş ve işlemleri sonucu oluşan belgelerin iktidar ve ideolojileri tenkit etmenin birer aracı olduğu belirtilmiştir. Üçüncü bölümde belgelerdeki dil üzerinden ilk bakışta anlaşılamayabilen fakat iktidarların vermek istediği mesajlar

örneklerle açıklanmaktadır. Dördüncü bölümde bilgi çağı ve küreselleşmenin arşivcilik ve belge yönetimi alanına etkisi tartışılmıştır.

Beşinci bölümde gizlilik kavramının Türk Hukukundaki yeri açıklanarak, fiziki ve elektronik ortamdaki belgelerin gizlilik tasnifinin nasıl yapılacağı açıklanmakta, gizlilik politikasının oluşturulması hususunda benimsenecek ilkeler ifade edilmektedir. Altıncı bölümde ise özel kurumların etkili bir bilgi ve belge yönetimi gerçekleştirmesinin gerekliliği açıklanmaktadır. Yedinci bölümde kamuda üretilen resmi belgelerin muhatapları tarafından anlamlandırılma süreçleri belirtilmekte, sekizinci bölümde ise resmi yazışmaların türleri izah edilmektedir.

Dokuzuncu bölümde bilgi toplumu kavramının ülkemizde yeteri kadar sağlıklı anlaşamadığı ifade edilmekte, elektronik ortamdaki belge yönetiminin evrakları sayısallaştırmak ile gerçekleşmeyeceği belirtilmektedir. Onuncu bölümde kurumlarda kurulacak bilgi ve belge yönetimi sisteminde kurumdaki bilgi kaynakları analiz edilirken dikkat edilecek hususlar açıklanmaktadır. On birinci bölümde bilgi çağı arşivcisinin sahip olması gereken özellikler sıralanmaktadır.

On iki ve on üçüncü bölümde arşivsel bilgi analizi kavramı ve bu analiz için önerilen yöntemler açıklanmaktadır. On dördüncü bölümde ise arşivsel bilgi analizi çerçevesinde bilgi ve belgelerin hangi hususlar doğrultusunda tanımlanacağı ifade edilmektedir. On beş ve yirmi ikinci bölümde arşivsel bilgi analizini gerçekleştirecek arşivcilerin sahip olması gereken özellikler açıklanmıştır.

On altıncı bölümde dilbilim incelemelerinde benimsenen yöntemlerin arşivsel bilgi analizinde de geçerli olduğu belirtilmiştir. On yedi ve yirmi birinci bölümler arasında arşivsel bilgi analizinin yöntemlerinden temel bilgiyi anlam parçalarına ayırma, metinsel soyutlama, çoklu gerçeklikler: yatay-dikey okuma ve çapraz bağlantı içeriği oluşturma ile yeniden çerçeveleme yöntemleri örnek olay incelemeleriyle açıklanmaktadır. Yirmi üçüncü ve son bölümde siyasi alanda Türkiye'nin neden arşivsel bilgi analizine önem vermesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Belgelerde ilk bakışta görülemeyecek fakat dikkatli bir inceleme neticesinde olayların seyrini değiştirecek bilgilerin keşfedilmesi çok muhtemel bir durumdur. Bu keşfetme süreci arşivsel bilgi analizi yöntemleriyle gerçekleştirilebilir. Elimizdeki bu kitap, görünenin arkasındakini, yeni gerçeklikleri farklı disiplinlerin yöntemlerini kullanarak gün yüzüne çıkarmak ile arşivciler için yeni bir ufuk oluşturmaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Kitapta önerilen yöntemlerin arşivcilik sahasında uygulanarak yeni tartışmalara vesile olması temenni edilmektedir.

Özhan SAĞLIK

Istanbul Üniversitesi
ozhan.saglik@istanbul.edu.tr